

NEM ÉN

A színpad sötét, csak a SZÁJ van gyengén közvetlen közelből és felülről megvilágítva, körülbelül két és fél méter magasban, a színpad elején, a nézőktől jobbra. Az arc többi része árnyékban marad. A mikrofon nem látható.

A HALLGATÓ a színpad hátsó részében, egy láthatatlan, körülbelül másfél méter magas pódiumon áll, a nézőktől balra. Hosszú, meghatározhatatlan nemű figura, gyengén megvilágítva, tetőtől talpig bő, csuklyás fekete dzsibában. Négy rövid, külön jelzett mozgástól eltekintve – lásd a Megjegyzést – halotti mozdulatlanossággal a színpad túloldala, a SZÁJ felé fordulva.

Miközben a nézőtér elsötétül, még nem érteni, mit mond a SZÁJ a függöny mögött. A nézőtér sötét. A hang további 10 másodpercig érthetetlen marad. Mialatt felmegy a függöny, a darabból ötletszerűen kiragadott szövegrészek hallhatók; amikor a függöny felment, és megvan a kellő figyelem, elkezdődik:

SZÁJ ...ki...e világba...e világ...csöpp kis jószág...idő előtt...egy istenve...mi?...
lány?...igen...csöpp kis lány...ebbe a...ki ebbe a...idő előtt...istenverte lyuk úgy hívják...
hívják...mindegy...a szülők ismeretlenek...senki se hallott róluk...az apa eltűnt...nyom-
talan...amint begombolta a nadrágját...az anya is...nyolc hónapra rá...szinte órára...így
szeretet nem...azt megúsza...semmi olyan szeretet ami rendszerint körülveszi...a néma
csecsemőt...otthon...nem...sőt semmiféle...a szeretet semmilyen fajtája...semmikor ké-
sőbb...olyan jellemző az egész...semmi jele...míg csak hatvan felé – mi?...hetven?...Te jó
ég!...hetven felé...kóborolt a mezőn...kankalint gyűjtött céltalan...az asztalra...pár lépés
és megáll... a semmibe bámul...tovább...még egy pár...megáll és újra bámul...tovább...
összevissza kószál...akkor hirtelen...lassanként...minden elsötétült...az egész fényes kora
áprilisi reggel...és ő ott találta magát a – ...mi?...kicsoda?...nem!...ő!... (szünet és I.
mozdulat)...ott találta magát a sötét...még ha nem is teljesen...élettelen...élettelen...mert
még hallott valami zümmögést...hogyszívják...a fülben...és egy fénysugár tűnt fel majd
eltűnt...feltűnt és eltűnt...ahogy a hold szokott...ki-kibukkan...a felhők mögül...de olyan
tompán...érezte...olyan tompának érezte magát...nem tudta...milyen helyzetben van...
megáll az ész!...milyen helyzetben van!...hogyan áll...vagy ül...de az agy...mi?...térdel?...
igen...hogyan áll...vagy ül...vagy térdel...de az agy – ...mi?...fekszik?...igen...hogyan áll...
vagy ül...vagy térdel...vagy fekszik...de az agy még mindig...még mindig...valahogy...mert
az első gondolata az volt...oh sokkal később...hirtelen villanás...hiszen arra nevelték hogy
higgyen...a többi lelencsel együtt...egy könnyörületes...(kurtán felnevet)...Istenben...(jót
nevet)...az első gondolat az volt...oh sokkal később...hirtelen villanás...hogyan bűnhődik...a
bűneiért...melyek közül sok aztán...további bizonyíték a szükség volna bizonyosságra...át-
villant az agyán...egymás után...aztán elhessegette hogy hülyeség...oh sokkal később...el-
hessegette a gondolatot...amint hirtelen rájött...lassanként rájött...hogyan nem szenved...
megáll az ész!...nem szenved!...igazán nem is emlékezett...úgy hirtelenjében...mikor szen-
vedett ennél kevésbé...hacsak persze nem...akarták hogy szenvedjen...aha!...hitték hogy

szened...mint ahogy egyszer-egyszer...az életében...amikor nyilvánvalóan örömet akartak szerezni neki...ő valójában...nem örült...egy szemernyit se...amely esetben persze...ez a bűnhődéstudat...egyik vagy másik bűnéért...vagy mindért...vagy különösebb ok nélkül...öncélúan...amit tökéletesen értett...ez a bűnhődéstudat...amely először tört rá...hiszen arra nevelték hogy higgyen...a többi lelencsel együtt...egy könyörületes...(kurtán felnevet) ...Istenben...(jót nevet)... először tört rá...aztán elhessegette...hogy hülyeség...talán nem is volt akkora hülyeség...végeredményben...és hát...mindez...főlösképpen okoskodás...amíg egy másik gondolat...oh sokkal később...hirtelen villanás...tulajdonképpen nagy hülyeség de - ...mi?...a zümmögés?...igen...egész idő alatt a zümmögés...hogyszívják...a fülben... vagyis hát persze...nem is a fülben...a koponyában...tompá zúgás a koponyában...és egész idő alatt ez a fény vagy sugár...mint a holdfény...de valószínűleg nem...biztos hogy nem... mindig ugyanott...egyszer ragyogó...aztán fátyolos...de mindig ugyanott...nincs az a hold ami így...nem...nem a hold...ez is csak azért van hogy...kinozzon...bár tulajdonképpen valójában...egyáltalán nem...egy fikarcnyit se...eddig még...aha!...eddig még...ez a másik gondolat azután...oh sokkal később...hirtelen villanás...tényleg nagy hülyeség de olyan jellemző rá...valamiképp...megtehetné hogy...nyöszörög...néha...vonaglan nem tudott... mintha igazán...szenedne...de nem tudott...nem bírt semmiképp...valami hiba volt a szervezetében...képtelen tetetni...vagy a gépezetben...sokkal inkább a gépezetben...nincs összeköttetés...sohasem kapja meg az üzenetet...vagy nincs ereje válaszolni...mintha eltompult volna...nem tudott hangot adni...egy hangot sem...semmiféle hangot...például egy sikoly hogy segítség...bárhogy szeretne is...sikoltani...(sikolt)...aztán hallgatni...(csönd)...aztán megint sikoltani...(megint sikolt)...aztán megint hallgatni...(csönd)...de nem...azt megúszta...minden néma mint a sír...mindene-...mi?...a zümmögés?...igen...minden néma csak a zümmögés...hogyszívják...mindene mozdulatlan...csak a szemhéj rezdülése...érezkelhető...feltehetőleg...néha...kirekeszti a fényt...reflexnek hívják...semmit sem érzett...csak a szemhéj...még a legszebb pillanatban is...ki érzi?...felnyílik...lecsukódik...az a sok nedvesség...de az agy még mindig...még mindig eléggé...oh nagyon is!...még most is...figyel... megfigyelés alatt...annyira hogy még ebben is kételkedik...mivel azon az áprilisi reggelen... így töprengett...az az áprilisi reggel...a szemét rászögezve...egy távoli harangra...miközben feléje sietett...a szemét rászögezve...nehogy eltűnjön...nem aludt ki minden...minden fény... magától...anélkül hogy ő bármit...valamit...a maga részéről...s így tovább...s így töprengett továbbra...hiábavaló kételyek...és minden halálosan néma...édesen nyugodt mint a sír... amikor hirtelen...lassanként...észre-...mi?...a zümmögés?...igen...minden halálosan néma eltekintve a zümmögéstől...amikor hirtelen észrevette...hogy szavak -...mi?...ki-csoda?...nem!...ő!...(szünet és 2. mozdulat)...észrevette...hogy szavak jönnek...megáll az ész!...jönnek a szavak...egy hang amit nem ismert föl...először...olyan régen nem hallotta... aztán végül be kellett látni...senki másé nem lehet...csak az övé...bizonyos magánhangzók... amelyeket...sohasem hallott...máshol...úgyhogy az emberek megbámulták...amikor néha... egyszer-kétszer egy évben...valami furcsa okból mindig télen...értetlenül bámultak rá...és most mir a vízfolyás...megállás nélkül...ő aki soha...épp ellenkezőleg...szinte néma...nap nap után... hogy is élte túl!...még vásárláskor...ha elmegy vásárolni...a forgalmas bevásárlóközpont...supermark...csak odaadja a listát...meg a szatyrot...a régi fekete bevásárló szatyrot...aztán áll és vár...akármédig...a nagy tolongásban...mozdulatlan...a semmibe bámul... a szája félig nyitva mint rendesen...míg vissza nem kapja...vissza a táskát a kezébe...aztán fizet és megy...még annyit se hogy viszlát...hogy is élte túl!...és most mint a vízfolyás...a felét fel se fogva...a negyedét se...fogalma se volt...miről beszél...megáll az ész!...fogalma se volt róla hogy miről beszél!...aztán megpróbálta...becsapni magát...ez nem is ő...egyáltalán nem az ő hangja...és kétségtelenül meg is teszi...létfontosságát megtenni...már azon a ponton volt...hosszú erőfeszítés után...amikor hirtelen megérezte...lassanként megérezte... mozog az ajka...megáll az ész!...mozgott az ajka!...ahogy addig még nem...és nemcsak

az ajka...a pofacsont...az áll...az egész arc...az egész...mi?...a nyelv?...igen...a nyelv a szájban...az egész mimika amely nélkül...nem lehetséges a beszéd...és mégis egyszerű...nem is érezni...annyira kell figyelni...arra amit mond az ember...hogy az egész lény...csügg a szavain...úgyhogy nemcsak ő...őneki...nemcsak neki...kelltt abbahagyni...elismerni hogy egyedül ő...az ő hangja egyedül...de az a másik szörnyű gondolat...oh sokkal később...hirtelen villanás...ha lehet még szörnyűbb...hogy az érzés visszatér...megáll az ész!...az érzés visszatért!...fönről indult...aztán halad lefelé...az egész gépezeten át...de nem...azt megúsza...a száj egyedül...eddig még...aha!...eddig még...aztán arra gondol...oh sokkal később...hirtelen villanás...ez nem mehet tovább...ez az egész...az egész...megállás nélkül...erősen fülelve...hogy valamit kihámozzon belőle...és a saját gondolataiból...valamit kihámozzon belőlük...az egész...mi?...a zümmögés?...igen...egész idő alatt a zümmögés...a hogyishívják...az egész együtt...megáll az ész!...mintha az egész test megszűnt volna...csak a száj...az ajkak...a pofacsont...az áll...soha...mi?...a nyelv?...igen...az ajkak...a pofacsont...az áll...a nyelv...nem nyugszik egy pillanatig se...a száj lángol...a szavak mint a vízfolyás...a fülében...voltaképp a fülében...a felét sem értve...a negyedét se...fogalma sincs miről beszél...megáll az ész!...fogalma sincs miről beszél!...és nem tudja abbahagyni...nincs megállás...ő aki még egy perccel ezelőtt...csak egy perce...egy hangot se...semmiféle hangot nem tudott kiadni...most nem tudja abbahagyni...megáll az ész!...nem tudja megállítani a vízfolyást...és az egész agy könyörög...valami könyörög az agyban...könyörög a szájnak hogy hagyja abba...pihenjen egy percig...csak egy percig legalább...és nincs válasz...mintha nem hallaná...vagy nem tudná...nem tudná abbahagyni egy másodperce se...mint aki megőrült...az egész együtt...hegyezi a fülét...hogy összeillesse...és az agy...félrebeszél...megpróbál értelmet találni benne...vagy rávenni hogy hagyja abba...vagy a múltban...elővonszolni a múltat...villanások mindenfelől...főleg a járás...mindennap jár...nap nap után...egy pár lépés aztán megáll...a semmibe bámul...aztán tovább...még egy pár...megáll és újra bámul...tovább...összevissza kóborol...nap nap után...vagy amikor sírt...az egyetlen eset amire vissza tud emlékezni...csecsemőkora óta...csecsemőként biztosan sírt...lehet hogy nem...nem létfontosságú...csak az hogy a születéskor elkezdjen sírni...lélegezni...aztán többé soha egészen addig...már vénasszonyként...ült és a kezét bámulta...hol történt?...Croker's Acres-ben...egy este útban hazafelé...haza!...egy kis kalyiba Croker's Acres-ben...alkonyat...ül és a kezét bámulja...ott az ölben...tenyérrel fölfelé...hirtelen meglátta hogy nedves...a tenyere...alighanem könnyek...alighanem az ő könnyei...nincs a közelben egy teremtett lélek se...semmit se hallani...csak a könnyek...ült és nézte amint fölszáradnak...egy másodpercig tartott...vagy az utolsó szalmaszál...az agy...magányosan pislikol...belekap aztán tovább...nincs semmi...jöhet a következő...olyan rossz mint a hang...rosszabb...olyan értelmetlen...mindez együtt...nem lehet - ...mi?...a zümmögés? igen...egész idő alatt a zümmögés...tompá zúgás mint a vizesés...és a fénysugár...felvillan néha...körözni kezd...mint a holdfény de nem...minden ugyanannak a...ezen is rajta tartja a szemét...a szeme sarkából...mindez együtt...nem megy tovább...az Isten szeretet...meg fog tisztulni...újra a mező...a reggeli napfény...április...arccal a fűbe csúszik...semmi csak a pacsírták...tovább...az utolsó szalmaszál...hegyezi a fülét...hogy meghallja...azt az egy-két szót...értelmet találjon benne...mintha az egész test megszűnt volna...csak a száj...mint aki megőrült...és nem bírja abbahagyni...nincs megállás...neki valamit - ...neki valamit kellett - ...mi?...kicsoda?...nem!...ő!...(szünet és 3. mozdulat)...őneki valamit kellett - ...mi?...a zümmögés?...igen...egész idő alatt a zümmögés...tompá zúgás...a koponyában...és a fénysugár...körbe pásztáz...nem fáj...eddig még...aha!...eddig még...aztán gondolkozik...oh sokkal később...hirtelen villanás...talán neki valamit kellett...kellett...mondani kellett...lehet hogy ez az?...neki valamit...mondani kellett...csöpp kis jószág...idő előtt...istenverte lyuk...semmi szeretet...azt megúsza...minden áldott nap némán...gyakorlatilag némán...hogy is élte túl!...akkor a bíróságon...mit tudott felhozni mentségére...bűnös vagy nem bűnös...álljon fel...

hangosabban...ott állt a semmibe bámult...a szája félig nyitva mint rendesen...várta hogy elvezessék...örült a kéznek a karján...és most ez...neki valamit mondani kellett...lehet hogy ez az?...valamit ami kimondaná...hogya is van...hogya ő - ...mi?...volt?...igen valamit ami kimondaná hogya is volt...hogya élt...éldegélt...akár bűnös akár nem...folyton folyvást...hatvan évig...valamit amit ő - ...mi?...hetven?...te jó ég!...hetven évig...valamit amit ő maga se tudott...ha hallaná se értené...aztán a megbocsátás...az Isten szeretet...gyöngéd kegyelem...minden reggel új...újra a mezőn...áprilisi reggel...arc a fűben...semmi csak a pacsirták...azt ott leszedni...onnan tovább...még egy pár - ...mi?...nem az?...semmi köze hozzá?...semmi se mondhat...rendben...semmi se mondhat...megpróbál valami mást...valami másra gondolni...oh sokkal később...hirtelen villanás...ez se...rendben...megint valami más...tovább...a végén csak meglesz...mindentre gondolni csak kitartás...aztán a megbocsátás...újra a - ...mi?...ez se az?...megint semmi köze hozzá?...semmi se gondolhatna?...rendben...semmi se mondhatna...semmi se gondolhatna...semmi se - ...mi?...kicsoda?...nem!...ő!...(szünet és 4. mozdulat)...csöpp kis jószág...idő előtt kint...istenverte lyuk...semmi szeretet...azt megúsza...minden áldott nap némán...gyakorlatilag némán...még magának se...soha hangosan ki nem...de nem teljesen...néha rátör...egyszer-kétszer egy évben...valami furcsa okból mindig télen...a hosszú esték...a sötétség órái...rátör hogya...elmondja...aztán kirohan megállítja az elsőt aki az útjába...a legközelebbi végé...kezdi rázúdítani...mint a vízfolyás...örültség...elnyeli a magánhangzókat...senki se tudja követni...amíg csak észre nem veszi hogya bámulják...majd meghal szégyenében...visszahúzódik...egyszer-kétszer egy évben...valami furcsa okból mindig télen...a sötétség hosszú órái...most ez...ez...egyre gyorsabban...a szavak...az agy...eszélesen pislákol...belekap aztán tovább...nincs ott semmi...tovább máshová...megpróbálni máshol...egész idő alatt valami könyörög...valami könyörög benne...könyörög hogya legyen vége az egésznek...megválaszolatlan...megválaszolatlan ima...vagy meg nem hallott...olyan halk...tovább...folytatni...a próbálkozást...nem tudni mit...mit próbált ő...mit kell próbálni...mintha az egész test megszűnt volna...csak a száj...mint az örült...tovább...folytat...mi?...a zümmögés?...igen...egész idő alatt a zümmögés...tompá zúgás mint egy vizesés...a koponyában...és a fényugár...körbepásztáz...nem fáj...eddig még...hah!...eddig még...minden...folytatni...nem tudni mit...mit próbált...mi?...kicsoda?...nem!...ő!...Ő!...(szünet)...mit próbált ő...mit kell próbálni...nem számít...folytatni...(a függöny kezd leereszkedni)...a végén csak meglesz...aztán újra...Isten szeretet...gyöngéd kegyelem...minden reggel új...újra a mezőn...áprilisi reggel...arc a fűben...semmi csak a pacsirták...leszedni-

(A függöny lement. A nézőtér sötét. A hang folytatja a függöny mögött, érthetetlenül, 10 másodperc, elhallgat, mikor a nézőtérben kigyúlnak a lámpák.)

Megjegyzés

Mozgás: a két kar egyszerű felemelése és visszajejtése oldalirányban, a tehetetlen sajnálkozás gesztusa. Minden alkalommal mérsékeltőbb, harmadszor már alig észlelhető. Épp betölti a rövid szünetet, amíg a SZÁJ magához tér a heves tiltakozásból az ellen, hogya lemondjon a nyelvtani 3. személy használatáról.

FELDMÁR TERÉZIA fordítása